

International Migration Outlook: SOPEMI - 2006 Edition

Summary in Greek

Προοπτικές της διεθνούς μετανάστευσης : SOPEMI – Έκδοση 2006

Περίληψη στα ελληνικά

Κύριο άρθρο

Διαχείριση της μετανάστευσης: μια λεπτή διαδικασία εξισορρόπησης

Με την αύξηση της μετανάστευσης και την προϊούσα έλλειψη εργατικού δυναμικού, η μετανάστευση εκτοξεύτηκε στην πρώτη θέση της ημερήσιας διάταξης των χωρών του ΟΟΣΑ....

Η διεθνής μετανάστευση εκτοξεύτηκε στην πρώτη θέση της ημερήσιας διάταξης των περισσότερων χωρών του ΟΟΣΑ κατά την τελευταία δεκαετία. Οι λόγοι είναι πολλοί. Πρώτον, οι μεταναστευτικές ροές αυξήθηκαν γρήγορα κατά τη δεκαετία του '90 και τώρα αυξάνονται εκ νέου χρησιμοποιώντας κατά καιρούς παράτυπους ή μη συμβατικούς διαύλους (αιτούντες άσυλο, τουρίστες των οποίων η διαμονή υπερβαίνει την προβλεπόμενη διάρκεια). Οι μακροχρόνιοι μετανάστες που εισέρχονται νόμιμα στις χώρες του ΟΟΣΑ αγγίζουν ήδη τα τρία εκατομμύρια ετησίως και είναι ακόμα περισσότεροι, εάν ληφθούν υπόψη οι προσωρινές μετακινήσεις των διεθνών φοιτητών (βλ. Κεφάλαιο 1). Και ο αριθμός αυτός δεν συμπεριλαμβάνει τις παράνομες μετακινήσεις. Δεύτερον, λόγω της γήρανσης των πληθυσμών και της μείωσης του ενδιαφέροντος για ορισμένα επαγγέλματα στις χώρες του ΟΟΣΑ (επιστήμες, τομέας οικοδομών και κατασκευών), αναμένεται να δημιουργηθεί η ανάγκη μεγαλύτερης μετανάστευσης εργαζομένων στο προσεχές μέλλον.

Όμως τούτο θα είναι εφικτό, μόνο εάν οι παλαιότεροι και οι σημερινοί μετανάστες -που είναι όλο και πιο πολλοί- ενσωματώνονται χωρίς δυσκολίες στην χώρα υποδοχής. Εντούτοις, η επίδραση των μεταναστών, τόσο των παλαιότερων όσο και των πρόσφατων αφίξεων, ακόμα και των παιδιών τους, στην αγορά εργασίας πολλών χωρών δεν είναι όσο ευνοϊκή ήταν στο παρελθόν.

...όμως η διαχείριση της μετανάστευσης αποτελεί πλέον μια δύσκολη διαδικασία εξισορρόπησης

Συνεπώς, οι κυβερνήσεις βρίσκονται αντιμέτωπες με το λεπτό έργο επίτευξης της ισορροπίας ανάμεσα σε τρεις συνιστώσες: α) άνοιγμα προς τη διεθνή μετανάστευση, ελπίζοντας να προσελκύσουν τις απαραίτητες δεξιότητες για την κάλυψη των εγχώριων αναγκών, β) αποφασιστικότητα ως προς τη διαχείριση των μεταναστευτικών εισροών, ούτως ώστε να καταδείξουν στην κοινή γνώμη και τους εν δυνάμει μετανάστες ότι οι παράνομες μετακινήσεις δεν είναι ανεκτές και γ) εφαρμογή αποτελεσματικών πολιτικών για τη διασφάλιση της ενσωμάτωσης των μεταναστών.

Η επίτευξη της κατάλληλης ισορροπίας είναι δύσκολη, γιατί απαιτείται ο σωστός συνδυασμός επιλεγμένων και μη επιλεγμένων μεταναστών, προσωρινών και μονίμων, ειδικευμένων και ανειδίκευτων, και γενικότερα, ανοίγματος και ελέγχου.

Η διαδικασία επιλογής των μεταναστών δεν είναι σαφής και, επιπλέον, είναι αδύνατο να επιλεχθούν όλοι οι μετανάστες

Πρώτον, η διαδικασία επιλογής των μεταναστών δεν είναι πάντα σαφής. Πράγματι σε όλες τις χώρες υφίστανται σημαντικές μεταναστευτικές μετακινήσεις επί των οποίων η διακριτική ευχέρεια των κυβερνήσεων είναι περιορισμένη. Τούτο οφείλεται στα αναγνωρισμένα ανθρώπινα δικαιώματα (το δικαίωμα των κατοίκων να ζουν μαζί με τις οικογένειες τους, να παντρεύονται ή να υιοθετούν όποιον επιθυμούν) ή στις ισχύουσες διεθνείς συμφωνίες (όπως η Σύμβαση της Γενεύης για τους πρόσφυγες ή άλλες συνθήκες για την ελεύθερη κυκλοφορία των ατόμων). Παρόμοιες «μη διακριτικές» μετακινήσεις (βλ. Κεφάλαιο 2) είναι ήδη πηγές εργατικού δυναμικού για τις χώρες υποδοχής, όμως, όχι πάντα για τα επαγγέλματα για τα οποία υπάρχει ζήτηση. Η κάλυψη της ζήτησης αυτής συνεπάγεται την αύξηση των συνολικών επιπέδων για την προσέλκυση των κατάλληλων ατόμων με τις κατάλληλες δεξιότητες.

Σε ορισμένες χώρες η επιλογή διεξάγεται με βάση τη γλωσσική επάρκεια, την επαγγελματική πείρα, την εκπαίδευση και την ηλικία...

Πώς και πόσοι μετανάστες θα επιλέγονται; Θα πρέπει να επιλέγονται με βάση τα χαρακτηριστικά τους και να λαμβάνουν επιπλέον μόρια για τη γλωσσική επάρκεια, την επαγγελματική πείρα, την εκπαίδευση, την ηλικία, και θα επιλέγονται μόνο αυτοί που συγκεντρώνουν τα ελάχιστα απαιτούμενα μόρια; Αυτό συμβαίνει στην Αυστραλία, τον Καναδά και τη Νέα Ζηλανδία των οποίων τα συστήματα μετανάστευσης θεωρούνται παραδείγματα προς μίμηση από άλλες χώρες του ΟΟΣΑ. Στις χώρες αυτές περίπου το 60% ή παραπάνω των μεταναστών (συμπεριλαμβανομένων των οικογενειακών μελών) ανήκουν στο ρεύμα των ειδικευμένων μεταναστών.

...ενώ σε άλλες η επιλογή γίνεται από τους εργοδότες και έτσι οι εργαζόμενοι έχουν ήδη εργασία κατά την άφιξή τους

Στην πράξη, πέρα από τις μετακινήσεις που υπάγονται σε καθεστώτα ελεύθερης κυκλοφορίας των ατόμων όπως στην περίπτωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι νόμιμοι μετανάστες υπόκεινται σε διαδικασίες επιλογής σε όλες τις χώρες. Η διαφορά με την Αυστραλία, τον Καναδά και τη Νέα Ζηλανδία έγκειται στο ότι επιλέγονται από τους εργοδότες και όχι από τις εθνικές διοικήσεις. Ωστόσο, οι κυβερνήσεις μερικές φορές επιβάλλουν μισθολογικά, επαγγελματικά ή εκπαιδευτικά κριτήρια που περιορίζουν τις πιθανότητες επιλογής. Αφού επιλεχθούν από τους εργοδότες, οι μετανάστες έχουν ήδη

εργασία κατά την άφιξή τους και δεν χρειάζεται να τα βγάλουν πέρα μόνοι τους στη νέα χώρα. Στο παρελθόν η είσοδος επιλεγμένων μεταναστών που αναζητούσαν απασχόληση στην αγορά εργασίας της Αυστραλίας και του Καναδά ήταν επιτυχής. Πρόσφατα, όμως, άρχισαν να διαφαίνονται τα όρια της διαδικασίας αυτής, καθώς οι εργοδότες αποδίδουν πλέον λιγότερη αξία στην επαγγελματική πείρα και τα προσόντα που αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή. Έτσι, ακόμα και οι χώρες αυτές άρχισαν να δίνουν μόρια σε πιθανούς μετανάστες για προσφερόμενες θέσεις εργασίας και να επιλέγουν άτομα που ήδη διαμένουν στη χώρα υπό προσωρινό καθεστώς.

Η απόφαση για το πόσοι μετανάστες θα εισέλθουν δεν είναι εύκολη...

Μια ακόμη πρόκληση συνίσταται στην εξεύρεση του σωστού αριθμού μεταναστών στους οποίους θα επιτραπεί η είσοδος: αν εισέλθουν περισσότεροι από όσο πρέπει, μερικοί από αυτούς θα αντιμετωπίσουν δυσχέρειες στην εξεύρεση εργασίας, αν εισέλθουν λιγότεροι, οι συνθήκες της αγοράς εργασίας πιθανόν να δυσκολέψουν. Μερικές χώρες ανταποκρίνονται στην πρόκληση αυτή θέτοντας αριθμητικούς στόχους ή όρια (βλ. Κεφάλαιο 2). Όμως, ο τρόπος καθορισμού των στόχων αυτών δεν είναι πάντα σαφής. Φαίνεται να αντανakλούν εν μέρει δημογραφικούς στόχους και εν μέρει εμπειρίες από το παρελθόν και πολιτικές αποφάσεις σχετικά με το τι μπορεί να απορροφήσει η αγορά εργασίας και η κοινή γνώμη.

.....και μερικές χώρες θέτουν προκαθορισμένους στόχους ή όρια που υποχρεώνονται να τηρούν

Το πλεονέκτημα αυτών των στόχων και ορίων είναι ότι καταδεικνύουν στην κοινή γνώμη ότι οι μετακινήσεις βρίσκονται υπό έλεγχο. Όμως, χρειάζεται να καθορίζονται με προσοχή, για να διασφαλιστεί ότι καλύπτουν τις ανάγκες της ημεδαπής αγοράς εργασίας – έργο που δεν είναι πάντα απλό. Ένας από τους κινδύνους είναι η πιθανότητα συσσώρευσης εκκρεμοτήτων σε περίπτωση που ο αριθμός των επιλέξιμων υποψηφίων υπερβαίνει τον αριθμό των διαθέσιμων θέσεων. Τούτο μπορεί να αποτελέσει πηγή εκνευρισμού, να μειώσει την ευελιξία του μεταναστευτικού συστήματος και να λειτουργήσει ως κίνητρο για την παράνομη είσοδο ή την παράνομη διαμονή υποψηφίων που διαφορετικά θα ήταν επιλέξιμοι.

Η προσωρινή μετανάστευση μπορεί να καλύψει ορισμένες ανάγκες της αγοράς εργασίας...

Ορισμένες ανάγκες της αγοράς εργασίας είναι δυνατό να καλυφθούν από τις προσωρινές μετακινήσεις, όπως έχει αποδειχθεί με επιτυχία στο παρελθόν. Οι εμπειρίες αυτές υποδεικνύουν ότι η προσωρινή μετανάστευση μπορεί να ελεγχθεί, εάν η εργασία που πρέπει να διεκπεραιωθεί είναι επίσης προσωρινής φύσης, εάν όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς, συμπεριλαμβανομένων των εργοδοτών, συμμετέχουν στη διαδικασία πρόσληψης και εάν υπάρχει η δυνατότητα νέας συνεργασίας εργοδοτών και εργαζομένων στο μέλλον.

...όχι όμως τις τακτικές και τρέχουσες ανάγκες

Οι περισσότερες χώρες θα προτιμούσαν την προσωρινή μετανάστευση των ανειδίκευτων εργαζομένων, επειδή είναι ευκολότερο να την αποδεχτεί η επιφυλακτική κοινή γνώμη. Οι εργαζόμενοι αυτοί τείνουν να προσαρμόζονται δυσκολότερα στο πλαίσιο μιας μεταβαλλόμενης οικονομίας και η ενσωμάτωσή τους διαρκεί περισσότερο. Όμως είναι απίθανο οι τρέχουσες και οι τακτικές ανάγκες της αγοράς εργασίας να καλυφθούν επαρκώς με την περιοδική είσοδο και έξοδο προσωρινών εργαζομένων. Οι

εργοδότες θέλουν να κρατήσουν τους αξιόπιστους εργαζομένους και όχι να εκπαιδεύουν επ' άπειρο νέους. Έτσι, ένα μέρος των ανειδίκευτων μεταναστών πρέπει να είναι μόνιμο.

Εάν ο αριθμός των χορηγούμενων αδειών εργασίας διατηρήθηκε χαμηλός παρά την ισχυρή ζήτηση, ο κίνδυνος παράτυπων μετακινήσεων είναι υψηλός

Όταν οι πιθανότητες εισόδου ανειδίκευτων εργαζομένων είναι μικρές και οι ανάγκες για ανειδίκευτη εργασία δεν μπορούν να καλυφθούν από άλλες πηγές, ο κίνδυνος δημιουργίας παράτυπων μετακινήσεων είναι μεγάλος. Και τούτο συμβαίνει όταν ο έλεγχος της παράτυπης μετανάστευσης και εργασίας είναι ανεπαρκής. Σε μερικές χώρες ο πληθυσμός των παράνομων μεταναστών υπολογίζεται ότι ξεπερνάει το 3% του συνολικού πληθυσμού. Η παράνομη απασχόληση, εντούτοις, δεν είναι αναπόφευκτη. Οι εμπειρίες που αποκομίζονται από τα προγράμματα νομιμοποίησης υποδεικνύουν ότι οι εργοδότες, που συχνά πρέπει να αποδεικνύουν την ύπαρξη των θέσεων εργασίας που προσφέρουν στους πιθανούς υποψηφίους, δεν προτιμούν απαραίτητα τους παράνομους εργαζομένους. Οι ανάγκες τους θα μπορούσαν να καλυφθούν μέσω συστημάτων έκδοσης αδειών εργασίας που διασφαλίζουν ότι οι άδειες χορηγούνται γρήγορα και σε επαρκή αριθμό.

Η μετανάστευση των άριστα καταρτισμένων ατόμων πιθανόν να αποτελεί σοβαρή απώλεια για τις χώρες αποστολής του αναπτυσσόμενου κόσμου

Όλες οι χώρες θέλουν τους άριστα καταρτισμένους μετανάστες. Καθώς σχεδόν όλες οι χώρες του ΟΟΣΑ είναι πλέον χώρες υποδοχής, ο ανταγωνισμός για την προσέλκυση και την παραμονή ιδίως των άριστα καταρτισμένων θα αυξηθεί. Η γλώσσα θα αποτελέσει σαφώς σημαντικό πρόβλημα, ιδίως στις χώρες όπου η εθνική γλώσσα δεν ξεπερνά τα εθνικά σύνορα. Ακόμα και οι άριστα καταρτισμένοι μετανάστες αντιμετωπίζουν προβλήματα στην αγορά εργασίας των χωρών του ΟΟΣΑ και συχνά απασχολούνται σε θέσεις για τις οποίες διαθέτουν περισσότερα από τα απαιτούμενα προσόντα. Σήμερα, οι εργοδότες τείνουν να προσλαμβάνουν τελειόφοιτους φοιτητές, γεγονός που πιθανόν να αποτελεί σοβαρή απώλεια για τις χώρες αποστολής, κυρίως τις μικρές χώρες, ακόμα και εάν το γεγονός αυτό μετριάζεται από τα πολύ υψηλά εμβάσματα (βλ. Κεφάλαιο 3). Οι χώρες του ΟΟΣΑ πρέπει να σταθμίσουν τις ωφέλειες που απορρέουν από τις προσλήψεις αυτές (γρήγορη ενσωμάτωση) σε συνάρτηση με τη διαρροή επιστημόνων που πιθανόν να επιφέρουν.

Οι δημόσιες πολιτικές και ο δημόσιος λόγος για τη διεθνή μετανάστευση πρέπει να είναι ακριβοδίκαιοι...

Οι δυσκολίες στην ενσωμάτωση των μεταναστών που αντιμετωπίζουν μερικές χώρες οδήγησαν στη θέσπιση περιορισμών στην είσοδο και τη διαμονή, και, κατά καιρούς, προσέδωσαν αμφιρреπή χαρακτήρα στο δημόσιο λόγο. Οι περιορισμοί και ο δημόσιος λόγος, εάν δεν είναι ισορροπημένοι, πιθανόν να επηρεάσουν δυσμενώς τις προσπάθειες προσέλκυσης εκείνων των μεταναστών που χρειάζεται η χώρα, καθώς και την ενσωμάτωση των υφιστάμενων μεταναστών και των παιδιών τους. Οι εν δυνάμει μετανάστες μπορούν να επιλέξουν μεταξύ πολλών χωρών υποδοχής αφενός, όμως η αγορά εργασίας και τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα πιθανόν να υποστούν τις συνέπειες ενός περιβάλλοντος στο οποίο οι μετανάστες δεν αισθάνονται ευπρόσδεκτοι.

...και οι χώρες που θα επιτύχουν την εξισορρόπηση θα βγουν κερδισμένες

Εν περιλήψει, οι χώρες υποδοχής που διαχειρίζονται ακριβοδίκαια τις μεταναστευτικές μετακινήσεις, δηλαδή εμφανίζονται αμέσως φιλόξενες, αλλά αποφασιστικές, και ενεργούν σύμφωνα με τις εθνικές ανάγκες, θα βρεθούν σε ευνοϊκότερη θέση για να αποκομίσουν τα οφέλη από τη διεθνή μετανάστευση.

© OECD 2006

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περιλήψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

**Διατίθενται δωρεάν στο Ηλεκτρονικό Βιβλιοπωλείο του ΟΟΣΑ
www.oecd.org/bookshop/**

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με το Τμήμα Δικαιωμάτων και Μεταφράσεων της Διεύθυνσης Δημοσίων Υποθέσεων και Επικοινωνιών του ΟΟΣΑ.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Επισκεφτείτε τον ηλεκτρονικό μας κόμβο www.oecd.org/rights/

